

MEDIA ELEKTRONICZNE W KSZTAŁTOWANIU ROZWOJU DZIECKA

W obecnych czasach coraz częściej spotykamy się z widokiem najmłodszych dzieci wpatrujących się w ekran tabletu lub smartfona.

Media elektroniczne do tej pory używane jako narzędzie pracy, komunikacji zaczęły pełnić funkcję zabawy dziecka. Kolorowe, migające ekrany przykuwają uwagę dzieci, co więcej dzieci mają je do dyspozycji codziennie.

Okres wieku przedszkolnego to okres wielu zmian rozwojowych dzieci, które przebiegają w różnych sferach m.in. fizycznej, społeczno-emocjonalnej, poznawczej. W tym wieku dziecko nabywa szereg umiejętności, wiadomości, które przekładają się na rozumienie świata. Poprzez metodę „prób i błędów” zdobywa umiejętności, wiedzę o otaczającym świecie i wyciąga wnioski z procesu uczenia się. Ten proces jest bardzo istotny. Co więcej największy potencjał uczenia się jest zawarty w codziennych sytuacjach. Dziecko uczy się każdego dnia poprzez aktywność własną.

Konsekwencją wynikającą ze spędzania czasu na „zabawie” z urządzeniem elektronicznym jest ograniczenie czasu i możliwości podjęcia innych aktywności, które mogłyby okazać się istotne dla rozwoju sfery fizycznej, emocjonalno-społecznej czy też poznawczej u dziecka.

Dziecko dotyka przedmioty, manipuluje nimi, ćwiczy chwyt i poznaje jego funkcje. Zupełnie inaczej przebiega ten proces, gdy dziecko uczy się o tych rzeczy poprzez tablet czy smartfon. Gdy dziecko dostrzega kolorowy rysunek danego przedmiotu nie podejmuje prób jego poznania. Aktywność dziecka zostaje sprowadzona do pojedynczych ruchów wykonywanych jedynie palcami.

Co więcej, w ten sposób zmienia ulega proces uczenia się swobodnej koncentracji uwagi oraz odpowiedniego skupienia się na przedmiocie czy zadaniu. Poznając świat poprzez kolorowe, migające obrazki lub dźwięki dzieci reagują przede wszystkim na podobne wzorce. Tym samym nauka skupienia się i koncentracji na zadaniu, któremu towarzyszą tak złożone bodźce, może być utrudniona. Szczególnie niepokojące jest to wśród dzieci w wieku przedszkolnym. Wynika to z faktu, że właśnie na ten okres rozwojowy przypada najintensywniejszy proces dojrzewania

mózgu i właśnie wtedy kształtują się podstawowe wzorce przystosowania społecznego i psychicznego.

W sferze emocjonalno-społecznej niepokój budzi ilość czasu spędzanego na „zabawie” tabletem czy smartfonem. Dla dzieci w wieku przedszkolnym szczególnie istotne staje się ukształtowanie poprawnych kompetencji komunikacyjnych, które sprzyjają podejmowaniu interakcji społecznych.

Przedszkolak, który poznaje świat poprzez ekran urządzeń mobilnych może nie obdarzać uwagą rozmówcy i nie podejmować prób nawiązania kontaktu wzrokowego, który warunkuje efektywną komunikację.

Dziecko z odpowiednio rozwiniętymi kompetencjami komunikacyjnymi:

- Ma pewność, że komunikuje to co pragnie zakomunikować
- Szuka skutecznych sposobów nawiązywania i kończenia kontaktu
- Rezygnuje z blokad komunikacyjnych
- Demonstruje mimikę, język ciała, zwraca uwagę na dystans społeczny
- Konstruuje wypowiedzi stosowne do pełnionej roli społecznej, sytuacji.

Nauka emocji wymaga odpowiedniego czasu, zaangażowania oraz praktyki. Trzeba pamiętać o tym, że emocje są sferą, która podczas diagnozowania gotowości dzieci do podjęcia nauki w szkole jest jednym z najważniejszych elementów.

Zbyt częste użytkowanie takich urządzeń przez dziecko, pozbawione kontroli czasu, może wpłynąć negatywnie na rozwój dziecka w wieku przedszkolnym.

Podstawowe obszary rozwoju sfery emocji dzieci w wieku przedszkolnym:

- Doświadczenie emocji- dziecko potrafi porównywać emocje, identyfikować je, łączyć z sytuacjami (czuje, przeżywa, doświadcza)
- Ekspresja stanów emocjonalnych- dziecko nabywa i rozwija umiejętność odpowiedniego reagowania oraz wyrażania przeżywanych emocji zgodnie z zasadą społecznej akceptacji oraz uszanowaniem innych
- Dzielenie się swoimi emocjami- dziecko komunikuje otoczeniu to, co czuje i potrafi nawiązać rozmowę

- Radzenie sobie z emocjami- dziecko w sytuacji wystąpienia emocji potrafi zareagować zgodnie z opanowaną strategią, podejmuje działanie adekwatne do odczuwalnego stanu emocjonalnego np.: jest mi smutno, idę przytulić misia.

Istotne i naturalne wydaje się przemyślane wprowadzenie dziecka w świat urządzeń mobilnych.

Świat technologii, cyfryzacji będzie się dalej rozwijał. Nowe pokolenia nie pozostaną wobec tego obojętne. Tym, co zdecyduje o tym, jak my i nasi podopieczni wykorzystamy dostępne możliwości wirtualnego świata, jest przede wszystkim przygotowanie do odpowiedzialnego z nich korzystania.

Opracowała: Magdalena Tomaszewska

Bibliografia:

J. Andrzejewska: „Doświadczenie świata podstawą kształcenia kompetencji komunikacyjnych dziecka w wieku przedszkolnym” Lublin 2010

J. Andrzejewska: „Wspieranie kompetencji komunikacyjnych dzieci” UMCS Lublin, 2009

M. Kielar-Turska: „Mowa dziecka. Słowo i tekst. Wyd. UJ Kraków 1999

T. Szkudlarek: „Media. Szkic z filozofii i pedagogiki dystansu” Kraków 1999

